

Rapport van de Rekenkamercommissie 'De raad op afstand' voor beeldvormende raad

naam opsteller: P. Fuijk
telefoonnummer: 377 332
e-mailadres: p.fuijk@doetinchem.nl

Voorstel:

- 1. Aanbevelingen 2, 3 en 7 van het rapport van de Rekenkamercommissie 'De raad op afstand' overnemen.**
- 2. Aanbeveling 5 van het rapport van de Rekenkamercommissie 'De raad op afstand' betrekken bij de ontwikkeling van de sportcoöperatie.**
- 3. Aanbevelingen 1, 4 en 6 van het rapport van de Rekenkamercommissie 'De raad op afstand' niet overnemen.**

Aanleiding

Op 29 oktober 2015 heeft de Rekenkamercommissie haar rapport 'De Raad op afstand' gepresenteerd. Het rapport is de uitkomst van een onderzoek naar deelnemingen in vennootschappen waarin de gemeente via aandelen een meerderheidsbelang heeft. De Rekenkamercommissie doet 7 aanbevelingen die betrekking hebben op het terrein van sturing, beheersing, toezicht en verantwoording. Uw raad heeft ons college verzocht om een voorstel ter besluitvorming aan u voor te leggen hoe moet worden omgegaan met de aanbevelingen. Met dit voorstel geven we uitvoering aan uw verzoek.

Algemene opmerkingen

Met de secretaris zijn wij van mening dat bij het rapport van de Rekenkamercommissie drie algemene opmerkingen kunnen worden gemaakt:

- het maatschappelijke belang van de gemeentelijke deelnemingen in vennootschappen komt onvoldoende aan de orde;
- het rapport is erg theoretisch ingestoken, en
- er is weinig oog voor de (praktische) keuzes die in het verleden zijn gemaakt.

Ter onderbouwing wijzen wij op het volgende. De gemeente Doetinchem heeft in het verleden diverse vennootschappen opgericht. Bij de oprichting van deze vennootschappen heeft altijd een belangrijke rol gespeeld dat oprichting van een vennootschap voordeel voor de burger moet opleveren. Daarbij zijn veelal praktische keuzes gemaakt die juridisch ook kunnen. Denk bijvoorbeeld aan de positie van de directeur bedrijfsvoering bij Sportcentrum Rozengarde BV of het voorsnog niet instellen van een raad van commissarissen bij genoemde BV en Buurtplein BV. Wij vinden het van belang dat de drie algemene opmerkingen die wij nu maken bij de behandeling van dit raadsvoorstel en een eventueel vervolg een plek krijgen.

Onze reactie op de aanbevelingen

Hieronder treft u onze reactie aan op de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie.

I. Heroverweeg de invulling van de verschillende rollen door de gemeente.

De Rekenkamercommissie geeft aan dat deze aanbeveling kan worden uitgevoerd door bijvoorbeeld de wethouder financiën de gemeente te laten vertegenwoordigen in de algemene vergadering van aandeelhouders (eigenaarsrol) en de portefeuillehouder de rol van opdrachtgever te laten vervullen. Met de Rekenkamercommissie zijn wij van mening dat dit vanuit juridisch perspectief gezien de meest juiste keuze is.

Desondanks stellen wij uw raad voor deze aanbeveling niet over te nemen. Daar zijn twee argumenten voor: (i) bestaande constructies waarbij de rol niet gescheiden is (bijvoorbeeld bij NV Cultureel Centrum Amphion) hebben goed gewerkt en (ii) door het afvaardigen van de wethouder financiën naar alle aandeelhoudersvergaderingen dreigt de inhoudelijke component tijdens deze vergaderingen verloren te gaan. Dit terwijl onze ervaring is dat het goed is om ook inhoudelijke zaken (hoe gaat het met Amphion, wat zijn de eerste ervaringen met de buurtcoaches et cetera) tijdens een algemene vergadering van aandeelhouders te bespreken. Het voorgaande neemt overigens niet weg dat deze aanbeveling van de Rekenkamercommissie ons heeft doen inzien dat we voortaan aandeelhoudersvergaderingen in onze collegevergaderingen scherper moeten voorbespreken. Zowel inhoudelijk als financieel. Hiertoe zullen wij samen met onze secretaris de komende periode stappen zetten.

2. Toets periodiek de meerwaarde van de verzelfstandiging van publieke taken.

De Rekenkamercommissie merkt terecht op dat het verstandig is om periodiek de meerwaarde van de verzelfstandiging van publieke taken te toetsen. Wij adviseren u dan ook om deze aanbeveling over te nemen. Daarbij merken we op dat wij nog wel willen nadenken over de wijze waarop wij samen met uw raad invulling kunnen gaan geven aan deze aanbeveling.

3. Maak transparant hoe de subsidie wordt berekend aan NV Cultureel Centrum Amphion en Sportcentrum Rozengarde BV en maak duidelijk hoe het bedrag is samengesteld dat genoemd staat in de opdrachtovereenkomst tussen Buurtplein BV en de gemeente.

Wij stellen uw raad voor om deze aanbeveling over te nemen. Daarbij willen we wel graag van de Rekenkamercommissie vernemen hoe meer transparantie en duidelijkheid wat betreft de subsidie/bedrag opdrachtovereenkomst kan worden gecreëerd.

4. Benoem een (onafhankelijke) Raad van Commissarissen of een Raad van Toezicht bij Sportcentrum Rozengarde BV en Buurtplein BV

Wij stellen uw raad voor deze aanbeveling niet over te nemen. Daar ligt een aantal argumenten aan te grondslag. In de eerste plaats is een Raad voor Commissarissen voor deze vennootschappen niet verplicht. Overigens: ook de Raad van Commissarissen bij NV Cultureel Centrum Amphion is niet verplicht. De meerwaarde van een Raad van Commissarissen bij de relatief kleine vennootschappen Rozengarde en Buurtplein zien wij niet in. Daarnaast betekent het instellen van een Raad van Commissarissen dat bepaalde bevoegdheden overgaan van de algemene vergadering van aandeelhouders naar deze raad. Niet alleen ons college als aandeelhouder maar ook uw raad komt daarmee op grotere afstand van beide vennootschappen te staan. Dat achten wij, zeker bij Buurtplein BV, waar sprake is van een organisatie in opbouw, niet wenselijk. Daarbij komt dat aan een Raad van Commissarissen kosten zijn verbonden. Wij schatten deze kosten in op ongeveer € 5000,- per commissaris per jaar. Uitgaande van drie commissarissen per BV bedragen de meerkosten van deze constructie dan ongeveer € 30.000,-.

5. Heroverweeg bij Sportcentrum Rozengarde BV de hiërarchische relatie tussen de bestuurder-directeur en de gemeente.

De directeur bedrijfsvoering van de gemeente Doetinchem is tevens directeur/bestuurder van Sportcentrum Rozengarde BV. De Rekenkamercommissie adviseert om aan deze situatie vanuit het oogpunt van Good Governance een einde te maken hoewel door haar tegelijkertijd wordt geconstateerd dat deze pragmatische oplossing te begrijpen en verdedigbaar is. Wij merken op dat destijds voor deze 'dubbelfunctie' is gekozen om een band tussen de gemeente en de BV in stand te laten.

Dit heeft de afgelopen jaren nimmer tot problemen geleid bijvoorbeeld op het gebied van het scheiden van de verschillende rollen die de betrokken persoon heeft. Mede ook vanwege het feit dat er op dit moment stappen worden gezet om te komen tot een sportcoöperatie stellen wij u voor deze aanbeveling nu niet over te nemen maar te betrekken bij de ontwikkeling van de sportcoöperatie.

6. Vermeld bij de programma's in de begroting en jaarrekening van de gemeente de bijdrage die de vennootschappen leveren aan de beleidsdoelen van de gemeente.

In de begroting zijn de beleidsdoelen van de verschillende programma's beschreven. In de jaarstukken wordt melding gemaakt of deze beleidsdoelen zijn gerealiseerd. De realisatie van beleidsdoelen staat voor ons voorop en niet zozeer wie een bijdrage aan de realisatie heeft geleverd. Wij stellen dan ook voor om deze aanbeveling niet over te nemen maar om de bijdrage die de vennootschappen leveren aan de beleidsdoelen te betrekken bij de uitvoering van aanbeveling 2 van de Rekenkamercommissie. Wij kunnen ons namelijk voorstellen dat bij de periodieke toets van de meerwaarde van de verzelfstandiging van publieke taken ook bekeken wordt in welke mate de betreffende vennootschap een bijdrage heeft geleverd aan de realisatie van beleidsdoelen zoals opgenomen in de begroting.

7. Zorg dat er sprake is van uniformiteit in de besluitvorming op basis waarvan budget- of opdrachtovereenkomsten worden afgesloten en de rol van de raad daarbij.

De Rekenkamercommissie constateert terecht dat er een behoorlijk verschil is in de wijze waarop uw raad wordt geïnformeerd over de budget- en opdrachtovereenkomsten met de vier vennootschappen die onderwerp van onderzoek waren. Sommige van deze overeenkomsten worden met u besproken, andere in het geheel niet. Wij stellen u dan ook voor om deze aanbeveling over te nemen. Als nieuwe werkwijze hebben wij het volgende in gedachten. Ons college is op basis van de Gemeentewet respectievelijk de Algemene subsidieverordening gemeente Doetinchem 2015 bevoegd tot het sluiten van budget- en opdrachtovereenkomsten. Wij zijn voornemens om in de begroting helderder dan nu uiteen te zetten wat onze beleidsdoelen zijn met betrekking tot zwemmen, ten aanzien van podiumkunsten, wat betreft de buurtcoaches et cetera. Het vaststellen van deze beleidsdoelen is aan uw raad voorbehouden vanwege uw kaderstellende rol. Met inachtneming van de door u vastgestelde kaders zullen wij met de afzonderlijke vennootschappen budget- en opdrachtovereenkomsten afsluiten.

Afsluitende opmerking

In de raadsvergadering van 29 oktober 2015 hebt u het amendement Vervolg rekenkamerrapport 'De raad op afstand' aangenomen. Op basis hiervan wordt de griffie verzocht een bijeenkomst tussen raad en de Rekenkamercommissie te organiseren (in vervolg op onze reactie op het rapport) en wordt de Rekenkamercommissie verzocht een vervolg te geven aan haar rapport om nader invulling te geven aan de rol van de raad, de context rondom de vennootschappen en de aanbevelingen. Wij stellen het bijzonder op prijs wanneer wij een rol kunnen spelen in de bijeenkomst tussen uw raad en de Rekenkamercommissie.

Burgemeester en wethouders van Doetinchem,
De secretaris, De burgemeester,

ing. N. van Waart bc. N.E. Joosten